

بدل اشتر

پوسته اجرتيله برابر

سنه لکي ۵۰ غروش

آلای آياقی ۳۰

نسخه سی ۱ غروشه

سینه مایه غنیمت

۱۳۰۷

اداره خانه و مطبعه سی

استان بولده باب عالی جاده
سنده قروبت کتبخانه سی

درج ایدلین اوراق اعاده
اولناز

باش معروی :

صالح زکی

يَنْجِسُ غَنِيْمَتَكَ لَكَ غَنِيْمَةٌ

ماداغشقرده ، تاناریو ، تسمیه اولنان محله بر طریق !

تراجم احوال

(اپولنیوس) [Apollonius] قبل المیلاد ۲۴۴
سنه سنه طوغری (پامفیلی) [Pamphilie] قطعہ سندہ
کائن (برز) [Perge] شہرندہ ورنجی (بطلیوس
اورغت) [Ptolémée Evirgète] نک زمان حکومتدہ
تولد ایتش و (بطلیوس فیلوپاتور) [P. Philopator]
زمان ادارہ سندہ یعنی قبل المیلاد ایکینچی عصر اوائلندہ
وفات ایشدر .

(اپولنیوس) (اسکدریہ) دارالفنونندہ و (اقلیدس)
خلفری تحت نظارتندہ تحصیل ایتش و هندسیہ دائر
معلومات عالیہی اورادہ استحصال ایشدر .

مومی الہ ازمئہ قدیمہ کل مؤلفینک اک سیوکارندن
اولوب . کتاب مخروطیاتی . صاحبک شہرت عظیمہ
سبب اولدینی کی ذکا خارق العادہ سنی اباتہ کافی بولغشدر .
قطوع مخروطیاتندن . قطع مکافی . مخنیسینک
[Parabole] نامی مشہور (آرشمید) [Archimède]
مخنی مذکورہ دائر تألیف ایتش اولدینی بر رسالہ
مذکور اولسنہ نظراً (اوطوقسیوس) [Autoccius]
و مخنیات مستعملک استملری وضع ایدن (اپولنیوس) در
دیسندہ کی اصابتی تصدیق اولنہ من . فقط [Ellipse]
[Hyperbole] تعبیرلری ایلک دفعہ اولہرق مهندس
مومی الہک کتابندہ کورلشدر .

(اپولنیوس) ک بوتالینی . کتاب . نامیہ سکر مجتہ
منقسم اولوب بونک درت اولکی کتابی اسلافک علم
هندسہ کی کشفیاتی و درت سکر کی کتابی دہ
بالذات کندیسینک قطوع مخروطیاتی دائر اختراعاتی جامع
بولغشدر .

اثر مذکورہ بعض کیمیلر وازجلہ (پاپوس) و (ہیاتیآ)
و (اوطوقسیوس) طرفلرندن بعض مہم نقطہ لری ایضاح
ضخندہ شرحلر و حاشیلر یازلشدر .

بو شرحلر میانندہ بالکثر برہ واصل اولان مجموعہ
ریاضیہ . صاحبی اسکندریہ لی مشہور (پاپوس) ک
شرحیدر .

مشہور (مامون) ک صحبات و حایاتی تختندہ عربچہ
نقل اولان کتب مشہورہ یونانیہ دن بری دہ (اپولنیوس) ک
ایشته بو کتاب مخروطیاتی در .

کتاب مخروطیاتی . جانب غربندہ یعنی اوروپالیر
نزدندہ آتجق اون بشجی عصر میلادیدہ تقدیر اولغہ
باشلانغش اولوب مشہور (رے ژو مونتائوس) [Régio-
montanus] کتاب مذکور ی لاتینچہ ترجمہ ایدہ رک
طبع و نشر ایتک نیتندہ بولغش ایسہدہ ناکہانی اولان
وقوع وفاتی مومی الہک بو تصویرنہ وجود یرمہ مامشدر .

ایشته ایلک دفعہ کتاب مذکور ی لاتینچہ - فقط
یک ناقص اولہرق - ترجمہ ایدہ رک نشر ایلین و ندیک
اصلزادکانندن (میوس) [Memmius] درکہ مومی الہک
بو ترجمہ سی ۱۵۰۷ سنہ میلادیہ سندہ و ندیکہ طبع
اولغشدر . آندن سکرہ (اپولنیوس) ک کتاب مخروطیاتی سی
(اوطوقسیوس) ک شرحی و (پاپوس) ک . مأخوذاتی .
[Lemmes] ایلہ برابر ۱۵۶۶ سنہ میلادیہ سندہ مشہور
(قوماندیوس) [Commandius] طرفندن آریجہ
اولہرق طبع و نشر ایدلشدر .

فقط اول زمانہ قدر اوروپالیر بینندہ (اپولنیوس) ک
بالکدرت اولکی کتابی معلوم و متباقیسی مجهول اولدینندن
بو ترجمہ رک کافی بالکثر بو درت اولکی کتابی محتوی
بولغشدر . نہایت ۱۶۵۸ سنہ میلادیہ سندہ (بورللی)
[Borelli] فلورانسہدہ (مدیسینس) [Médicis]
کتبخانہ سندہ (اپولنیوس) ک مخروطیاتی حاوی عربچہ بر
تألیفات بولغہ مشاہیر مستشرقیندن (ابراہام اسلوری)
[A. Echelleuris] نک معاوتیلہ لاتینچہ بالترجمہ
۱۶۶۱ سنہ سندہ رومادہ طبع ایتدیرمشدر .

فقط (بورللی) طرفندن طبع ایتدیریلن بولغہ دخی

بولندي می دتجه علوم وفنونك ترقیاسته ایتش اولدینی
خدماندن طولایی یك زیاده مدح وستایشنده بولمشلردر.
کندیسنك فیلسوف ، هیئتشناس ، مهندس اولدینی کمال
افتخارله یاد ایتمکده ایسهلرده اصل شهرت عظیمهسی
علوم ریاضیهده وبالحاصه هندسه وهیئت فلزندیکی آری
سایهسنددره .

مع التأسف مومی الهك آتاری عمان حوادث ایچنده
محو اولدیغندن اکر قدیم اسکندریه دارالفنونك صوك
دفعهبتشدرمش اولدینی مشاهیر ، بولردن بعضیفری محافظه
ایتماش اولسه ایدیلمر اناز مذکورمك بوكونکی کون
قیمت حقیقهلری فی تقدیر ایتك بزجه مشکل اولور ایدی .
شو بهله که :

اولا (اوقیوس) ، مشهور (ارشید) ک آتارینه
اوزرینه یازمش اولدینی شروحاته (اراتوستنی) ک
تضعیف مکعب مسئلهسینی حل ایچون کوسترمش اولدینی
اصولی ذکر ایتشددر .

ثانیاً (نیقوماق) [Nicomache] و (بوات) [Boëce]
مومی الهه اعداد اصلیهینی استخراج ایچون (قریل)
[Crible] نامندهکی اصولی اسناد ایتمکدهدرلرکه اصول مذ
کور . (ترانداقشین فیلسوفک) [Transactions philo-
sophiques] نام مجموعهموقوتمك ۱۷۷۲ سنهسی نسخده
سندره انکلیز مهندسفلزندن موسیو (هورسلهی)
[Horsley] طرفندن بیان وایضاح اولغشدر .

علم هیئته کلتجه : (اراتوستنی) جسمامت ارضی تعیین
ایله مشهوردرکه بوده مسئله مهمه مذکورمینی حل ایچون
ایلك دفعه وقوع بولان براتشددر .

بونك ایچون (سین) [Syène] ده کائن برقیوده
اجرای رصدات ایتش وبوقیویی شمك تحویلی صیفی نقطه .
سندبهیله کاملاً وشاقولاً تنویر ایتدیکنی کوزمشدر .
بومشاهداندن مومی الهه (سین) شهر ينك مدار سرطان
مختده بولندیغه واسیکنیدر به ایله (سین) نك عین

یالکیز (ابولنیوس) ک یدی اولکی کتابی حاوی اولدیغندن
اقدامکیلرینه نسبة مکمل ایسهده اصلته نظر آیه ناقصدر .
بو آیه قدر اجرا اولسان تخریایده (ابولنیوس) ک
یدی اولکی کتابندن ماعداسنه نه عربجه ترجمهلرند و نه ده
کتب یونانیده تصادف اولته مامشدر .

بوكونکی کون کتاب مذکورك اك مكمل دنیله بیله .
جك نسخدهسی ۱۷۱۰ سنه میلادیه سندره Apollonii
Pergœi comicorum libri VIII. et Sereni
de sectione cylindri et coni libri II. نامیله
اون یدنجی عصر مشاهیر ریاضیوئندن (هالهی) [Halley]
طرفندن نشر اولتان نسخهدرکه بونسخدهده مومی الهه
یدی اولکی کتابی عینله طبع ایتدکن صکره سکننجیسنی
(پاپوس) ک اشعاراته توقیفاً کندیسینی تصنیف ایتشددر .
(ابولنیوس) ک آتار ساره (هالهی) ، (مارن - غتالدی)
[Marin-Chetaldi] و (ویت) [Viète] طرفلرندن
تدقیق ایدلمش ومندرجاتده تصادف اولتان مواد مهمه
نشر اولغشدر .

۲

(اراتوستنی) [Eratosthène] ازمنه قدیمدهد بیتشن
علمادن مشهور (اغلاوس) [Aglaus] ک اوغلی اولوب
افریقانك سواحل شمالیهسندره کائن (سیرن) [Cyrène] شهرنده
۱۷۶ اولعیبادك برنجی سنهسند (قبل المیلاد سنه ۲۷۶)
تولد ایتش (بطلیوس ایفان) ک زمان ادارهسنگ یدنجی
ویا طقوزنجی سنهسنه طوغری وفات ایتشددر .
ساقزلی مشهور (آرستون) [Ariston] وسیرنی
(لیزانیاس) [Lysannias] وشاعر شهر (قالیماق)
[Callimaque] دن تحصیل علوم ایتشددر .

فنون شادهکی اوازدهشهرتی مشهور (لاکوس) [Lagus] ک
خانی اولان (بطلیوس) [Ptolemée Evergètes] ک
نظر دقتی جلب ایتسیله مومی الهی (اسکندر به کتبخا
نه) سی مدیر یته نصب ایتشددر .
مورخین قدیمه (اراتوستنی) ک ، (اسکندر به) ده

نصف النهار التمه اولديغه ذاهب اولمش و بوندن ماعدا بوايكي شهر يينده كي مسافه يي ده ۵۰۰۰ استاد تخمين ايتلشد .

ايسته عين نصف النهار التمه بويله ايكي نقطه بولد . قدن وسط ارض اوزرند بكيكرينه اولان مسافه يي تقدير استلشدن صكره مسله يي تماماً حل ايتك همچون مذكور ايكي نقطه لك عرضلري يينده كي تفاوت يي تعيين ايتك قالمشدر كه بوني ده (اراتوستن) شـو ووجهه حله موفق اولمشدر .

تحول صيفي كوني (اسكندريه) ده وقت زوالده و مومي اليك مشاهدانه كوره شمس تماماً (سين) ده سمت راسته بولنور ايكن ارتفاعي آلمشدر .

بويابه مومي اليك استعمال استلديكي آلت . نصف كره شكندنه دروني محوف واورته سته شاقولي بر قامه كچيرلمش اولان برنوع بسيطه ايدى كه دروننده كي قامه لك راستى تماماً نصف كره لك مركزينه توافقي ايدر ايدى .

ايسته بورتقاعدن شمسك (سين) ده سمت راسته بولنديني آئده لك ايله اسكندريه لك سمت راستى يينده كي فرق يي هرايكي شهر آرمسندنه محصور نصف النهار قوسنى تعيين ايتمشدر .

بو مساحده ايكي بلده لك سمت راستلري يينده محصور نصف النهار قوسى بر درجه لك اللى ده بر قخته مساوى بولمسيله بالطبع بر درجه طولنده اولان نصف النهار قوسنك $۵۰ \times ۵۰۰۰ = ۲۵۰۰۰۰$ استاد اولديغه حكم ايتمشدر .

بو اصولك يك طوغرو اوليه جفتلشدن قطع نظر نتيجه مستحصله لك درجه تقريبي تقدير ايدى ليك همچون « استاد » (Stade) دينان اولچونك قيمت حقيقيه سنى ليك اعجاب ايدر كه بوده بزم همچون مجهولدر .

(اراتوستن) دائرة خسوفك ميلنى يعنى مسدارلر يينده كي مسافه يي ده ارصاد ايتمشدر كه بو رصدات ايله كسب ايلديكي شهرت مساحه ارض خصوصنده قرانديني صيتدن يكده اشافي دكلدر .

بو خصوصده مومي اليك رصدندن استنباط ايلديكي نتيجه شودر كه مدار يي يينده كي مسافه يي محيط دائرة لك $\frac{۱۱}{۸۵}$ قخته يعنى $۲۷' ۴۲'' ۴۷$ مقدارينه مساوى بولديني جهته دائرة خسوفك خط استوايه نظراً ميلنى $۱۳' ۵۱''$ مقدارينه مساوى اعتبار ايتمشدر .

ارصاد كواكب همچون بر آلت اعمال استدره رك مشهور (اسكندريه) مكينك قيوسى اوزرينه وضع ايتمشدر . (آرميل) [Armilles] ناميله شهرت بولان بو آلت يك جوق زمان علم هيئك ترقيسته خدمت ايتمشدر .

اوله (اراتوستن) لك كافه اناريسك طوفان زمان ايله محو اولديني سويلشمش ايدى . اكر متقدمينك بيانلندن اون بدنجى عصر مشاهيرينك برنوع استخراجى اثرى اولمديني و حقيقه (اراتوستن) لك اثرى بولنديني قبول ايديله جك اولور ايسه انار مذكورده دن برى بزه لتقال ايتمشدر ديسله بيلير .

مع مافيه بونكه اون بدنجى عصر رياضى يونى طرفدن روايات و بيانات قديميه تويقاً ترتيب اولمديني و حقيقه مومي اليك اثرى اولديني قبول ايديله جك دخى اولسه بعض مرتبه تعديلاته اوغرامديني ده ادعا اولهنمز .

اثر مذكور بروج ستاويه لك تعريف و توصيفندن باحث اولوب ايلك دفعه (پتو) [Petou] طرفدن ۱۶۳۰ (اورانالوژيوم) [Oranalogium] نامنده كي اثريله نشر اولمشدر .

مؤخرآ (اراتوس) [Aratus] علوم قديمه لك بو قيمتى بقيبى (اراتوستن) لك اولوب مؤلفين قديمه لك محافظه ايلديكي بعض آثار متفرقه ساره سيله برابر ۱۶۷۲ ده (اوقسفورد) شهرنده يكدن طبع ايتمشدر .

تاريخ

چينده بركون

« غارنن لاويه » نامندكى آلمان رساله موقرته سندن ترجمه ايتلشد .

مقدما « چين » ديسلديكي وقت خاطرلره غايت